

Boje o hegemonii v Řecku

Dějiny antického vojenství (Přední východ, Řecko)

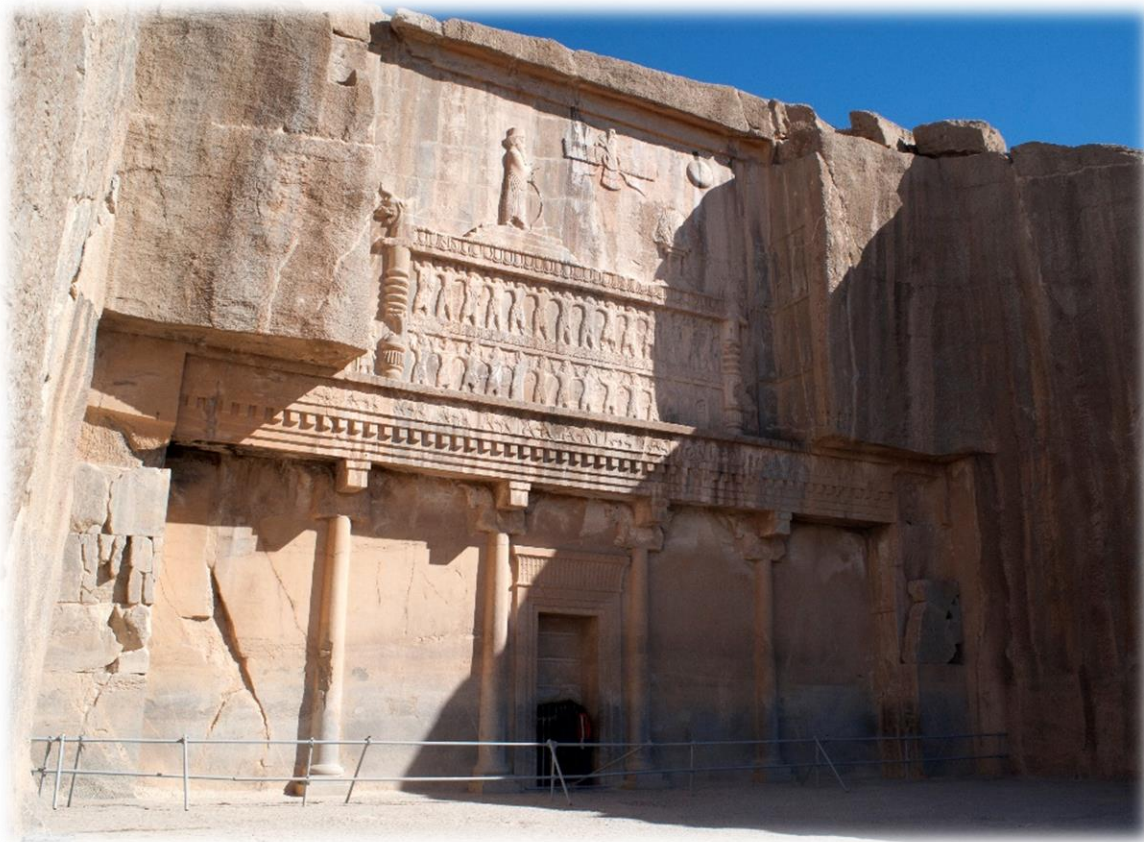
1) SPARTA HEGEMONEM

- 404 – 371 BC
- Lýsandros
- Nástup Agésilaa II. (398 – 360 BC)

1a) Vojenské tažení do Asie

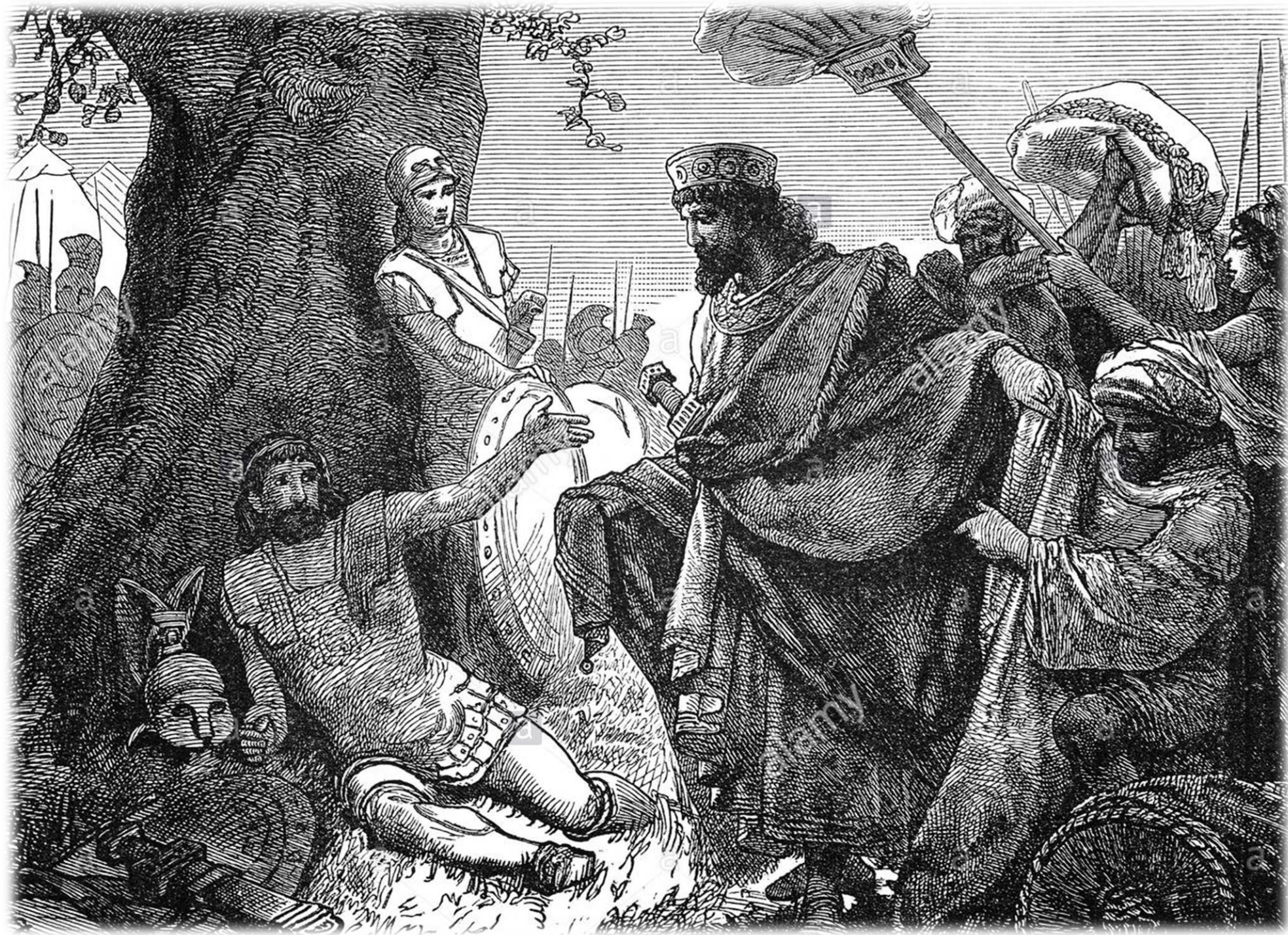
- 1. rok vlády – zprávy o dění v Persii (Artaxerxes II. Mnémon)
- Lýsandros – Agésilaos – sněm
 - 30 Sparťanů, 2000 mužů s novým občanstvím, 6000 spojenců

- v Asii **mírová smlouva s Tísafernem**
 - křivá přísaha T., Agésilaova lest k naklonění lidí i bohů na jeho stranu
 - vojenská čest – *timé*
- Agésilaos poté předstíral **útok do Kárie**
- Tísafernes se zde opevnil a čekal, ale AG. vedl **útok do Frygie**
- **nedostatek jezdců** – bohatí (jezdec s koněm)
- **vysvlečení zajatců**
 - bílá neopálená změkčilá těla působila choulostivě vedle opálených svalnatých těl Řeků
- přezimoval v **Efesu**
 - zřídil zbrojářské dílny
 - vyhlásil **soutěže** pro ty nejhorlivější a ve cvičení a tělesné přípravě nejlepší
 - vítězům rozdával velké dary
 - vojsko dobře vycvičené a připravené

- po skončení zimy AG. **rozhlašoval, že potáhne do Lydie**
 - Tissafernes si myslel, že je to lest a potáhne do Kárie
 - zde se navíc moc nedala uplatnit jízda
- AG. ale vytáhl tam, kam rozhlašoval
- **Tísafernes** se snažil hnát co nejrychleji zpět a **rozdělil pěchotu a jízdu**
 - AG. toho využil – jízdu spojit s lehkou pěchotou a rozkázal jim co nejrychleji zaútočit, sám vedl těžkou pěchotu za nimi
 - AG. zvítězil
- perský král rozkázal **Tísaferna popravít** a požádal o mír s velkým peněžitým darem
- AG. zatím vojsko přesunul do Kárie
- během přesunu dostal skytalu, že má **velet i loďstvu**
- poté odtáhl do území Farnabata a spojil se s **Kotynem**, králem Paflagonie
- od Farnabata odpadl a s AG. se poté spojil i Spithridates
- **setkání AG. a Farnabata** (FARN. syn – pohostinné přátelství ... OH)
- následně AG. podstoupil hlouběji do říše (Súsy, Ekbatany)
 - ale tehdy jej dostihl Spartán Epikydidás – **nařízení stáhnout se zpět (uplacené *poleis*)**

záchrana(?) Persie – úplatek pro Ř.

- 1 z důvodů, proč AV mohl usednout na perský trůn
 - ukázka Plut., Ages. (90)
- AG. okamžitý návrat (Persie ležela na kolenou)
 - Hannibal
- AG. řekl, že jej král vyhání z Persie 10 000 lučištníky →
 - Théby, Athény (= Korintská válka)
- opět bude bratr zabíjet bratra a Řecko bude trpět
 - peníze vždy přemůžou čest a dobré úmysly
- AG. tak dal tak jasně najevo, že by svou vlast nevyměnil za zbytek světa a ani staré přátele za ty nové
- Cornelius Nepos: kéž by byli takoví i naši vojevůdci
 - Caesar, Antonius, Octavianus

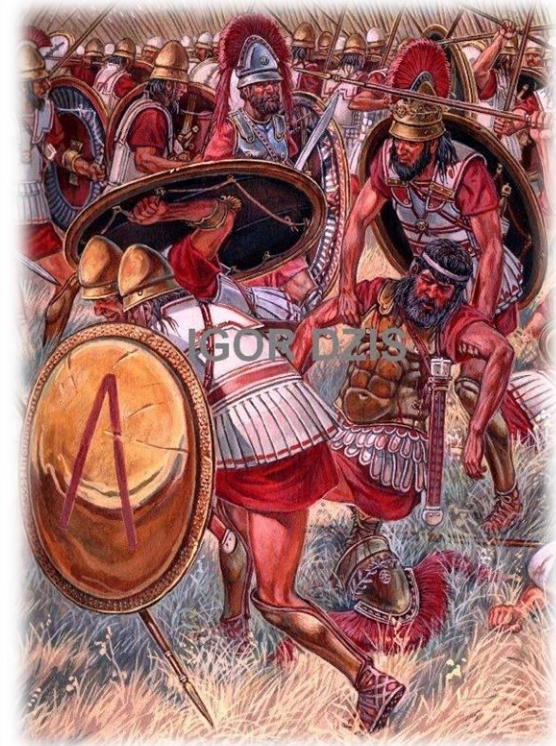
1b) Korintská válka

- 395 – 387 BC
- záminka – spor o území mezi městy Fókis a Lokridou, role Persie
- 395 BC Théby porazily Spartány v bitvě u Haliartusu (umřel zde Lýsandros)
- návrat Agésilaa do Řecka
- na přechod Helléspontu a dalších oblastí zpět mu stačilo jen 30 dní
 - vs. Xerxes
- barbary nežádal o průchod, ale poslal k nim posly, zda mají danou oblastí projít jako zemí přátelskou či nepřátelskou
 - Tróchalové
 - makedonský král vzkázal, že si to rozváží
 - AG. odpověděl: „*Ať si to zatím rozvažuje, my táhneme dál*“
 - Thésalie + Farsalové (v čele 500 jezdců)
- zde jej dostihl efor Difridas s rozkazem, aby vpadl do Boiótie

Bitva u Koróneie

- 394 BC
- zde připojil k vojsku další muže
- velmi krutá bitva (Xenofón)
 - AG. vojsko, Fókové, Orchomentští
 - 15 000 mužů (ztráty 350 m.)
 - X
 - Théby a Argos, Korinth, Athény, Euboia, Lokrové a Ainiaňané
 - 20 000 mužů (ztráty 600 m.)
- AG. vítězil **na P křídle**, ale dověděl se o situaci na druhé straně – mohl jednoduše zvítězit útokem **ze zálohy**
 - Plut.: jeho **ctižádost, odvaha a vojenská čest** způsobily, že zaútočil čelo proti čelu
- nejprudší bitva – kolem AG. a 50 Spartánů
 - AG. na řadě míst zraněn kopím i mečem
 - rozdělení falangy a vpuštění Thébanů do mezer
 - vydání mrtvých – vítězství
 - Héřin chrám
- pýthijské hry

The Battle of Koroneia, 394 BC

Agesiláův návrat do Sparty a boiótské tažení

- ještě více milován
 - nezměnil se a nic nekritizoval
- vedl tažení do Boiótie (měl přes 60 let)
 - otok na noze --- Kleombrotos
- spartské vítězství u města Nemea a athénsko-perské námořní u Knidu
- spartská porážka u Lechaea 391 BC
 - Persie se přiklonila ke Spartě a Athény kapitulovaly
- Persie obsazuje městské státy v MA

2) ŘADA POHROM, PÁD SPARTSKÉHO POSTAVENÍ A NÁSTUP THÉB (371 – 346 BC)

- porážka v námořní **bitvě u Tegyru** od Thébanů (Pelopidés)
- **mírový sjezd do Sparty** (celé Řecko)
 - Epameinondas žádal mír založený na zásadách rovnosti a spravedlnosti, mír, který jediný mohl být úspěšný
 - neshody AG. x EP. ---- AG. vyškrtl Théby z mírové smlouvy a vyhlásil jim válku

2a) Bitva u Leukter, 371 BC

Sparta a spojenci

- Kleombrotos I.
 - 10 000 hoplítů a 1 000 jízdy
- ztráty:
 - 1 000-2 000 mužů (z toho 400 Spartánů)

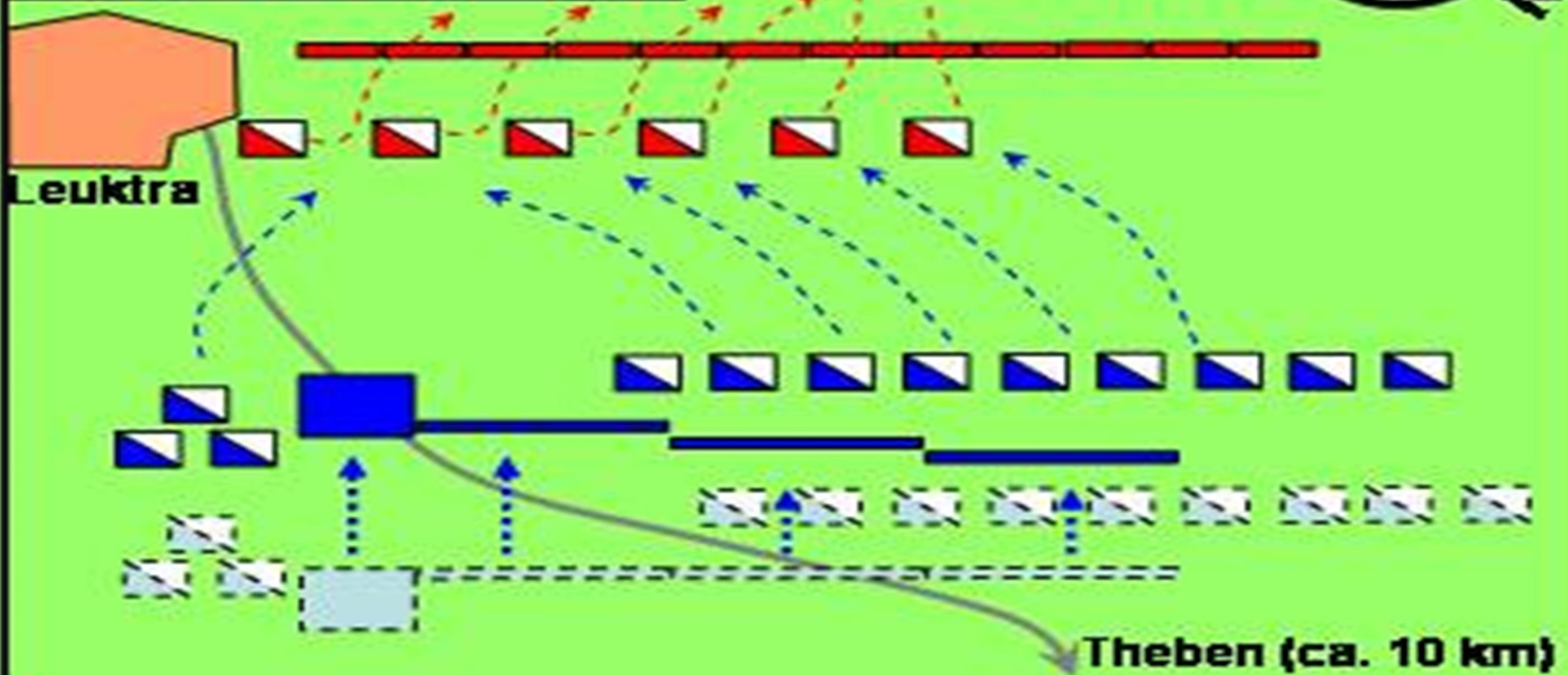
Théby a spojenci

- Epameinóndás
 - 6 000 – 7 000 hoplítů a 1 500 jízdy
- ztráty:
 - 300 mužů

- spolukrál **Kleombrotos** byl ve Fókidě
 - rozkaz k útoku na Théby
 - **Spartané:**
 - klasicky 8 řad elitních jednotek na P křídle, na L lehká pěchota a malý oddíl jízdy
- X
- **Thébané:**
 - 4x zvýšena hloubka L křídla (48 řad do hloubky + 32 mužů do šířky)
 - v čele *hieros lochos*
 - útok jízdy (porážka Sp.)
 - následoval prudký útok na S. P křídlo, které oddělil od formace
 - následně se část oddělila a napadla střed a L křídlo z boku
 - taktika kosého šiku (*ioxé falanx*)
 - padlo 400 Spartanů i Kleombrotos
 - největší *aristeia* – **Kleónymos**
 - v bitvě před králem 3x padl pod přívalem ran a 3x se postavil a znovu bojoval
 - nakonec také padl

Schlacht von Leuktra (371 v. Chr.) Eröffnungsphase

500 m

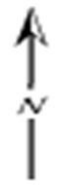
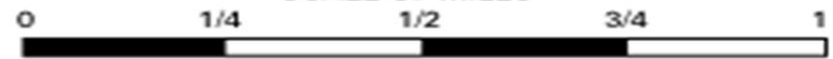

THE BATTLE OF LEUCTRA

Opening Moves,
371 B.C.

SCALE OF MILES

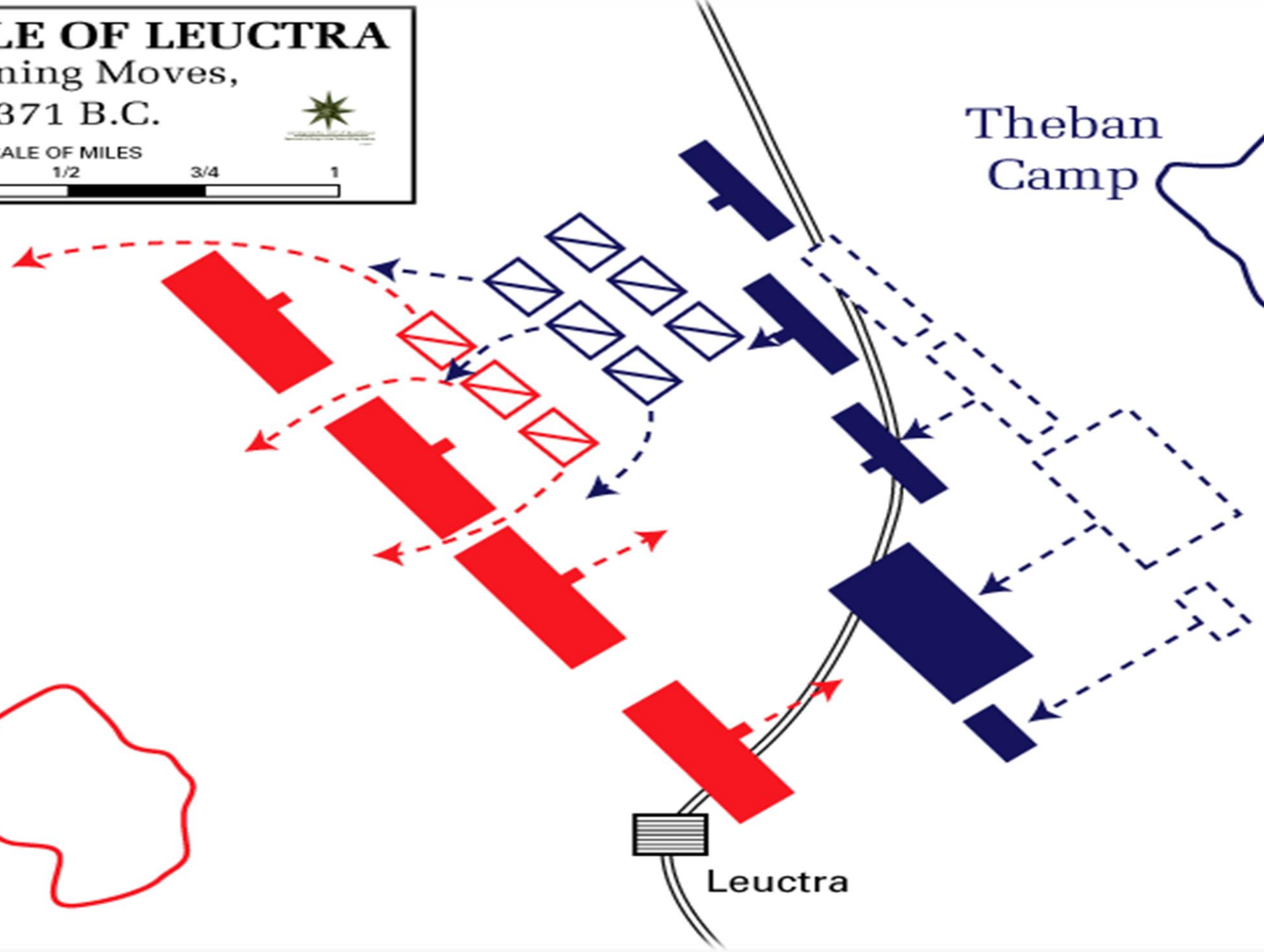
Spartan
Camp

Theban
Camp

Leuctra

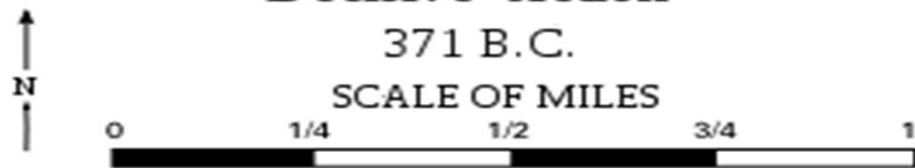

THE BATTLE OF LEUKTRA

Decisive Action

371 B.C.

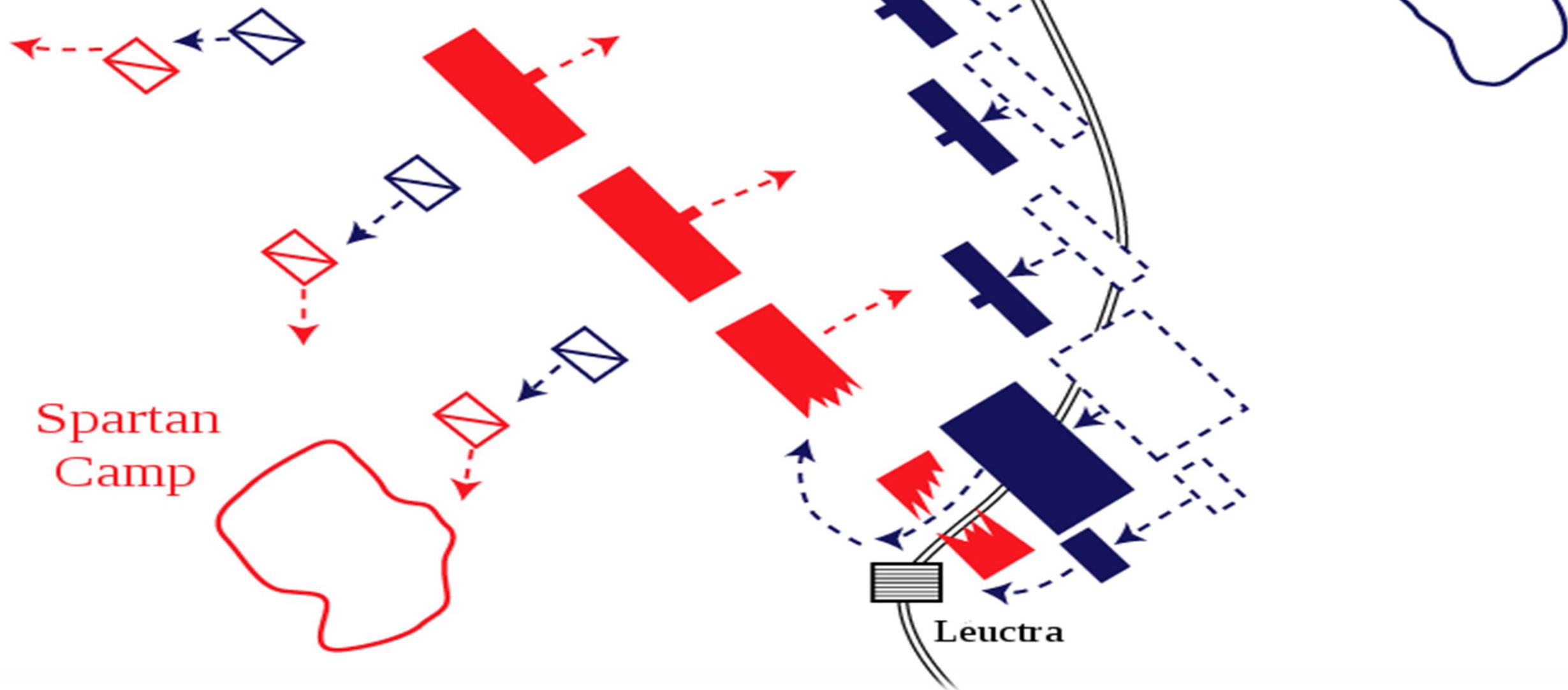
SCALE OF MILES

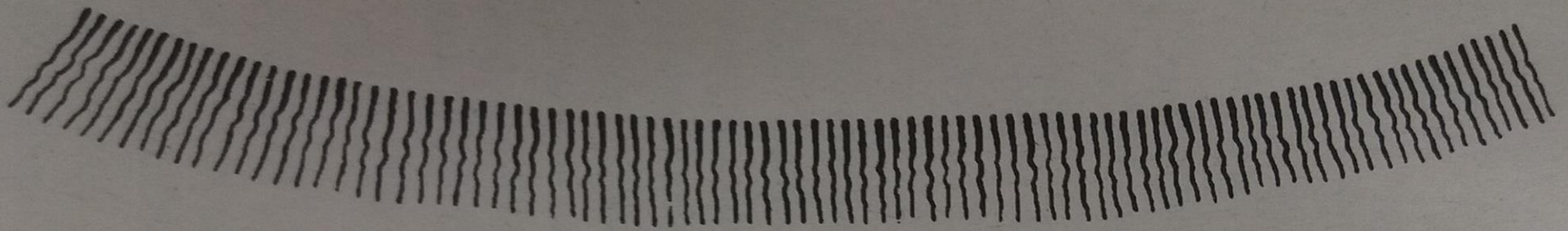
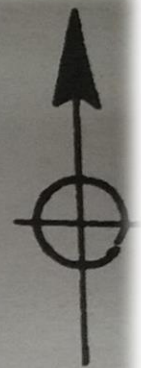
Spartan
Camp

Theban
Camp

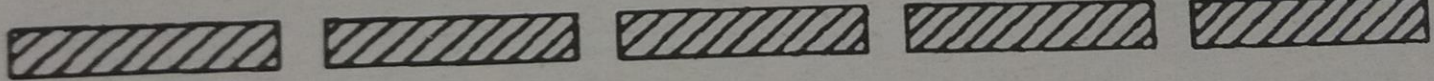
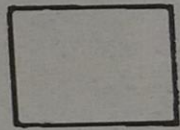
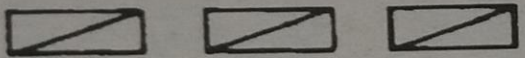
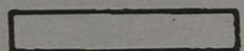
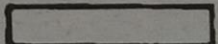
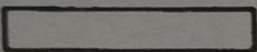
Leuctra

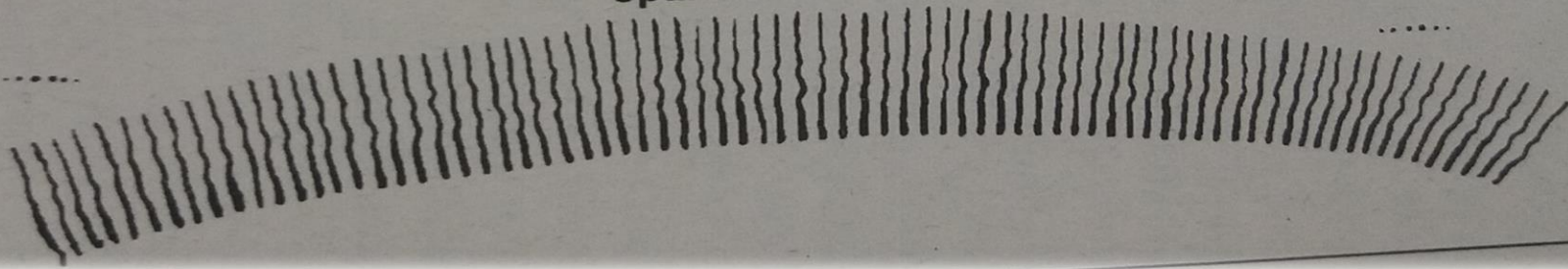
Bitva u Leukter, 371 př. Kr.

Thébané

Spartané

- pěchota thébská
- jízda thébská
- pěchota spartánská
- jízda spartánská

(není v měřítku)

Spartans & allies
(Cleombrotus)
8,500 hoplites
1,000 cavalry
1,100 peltasts

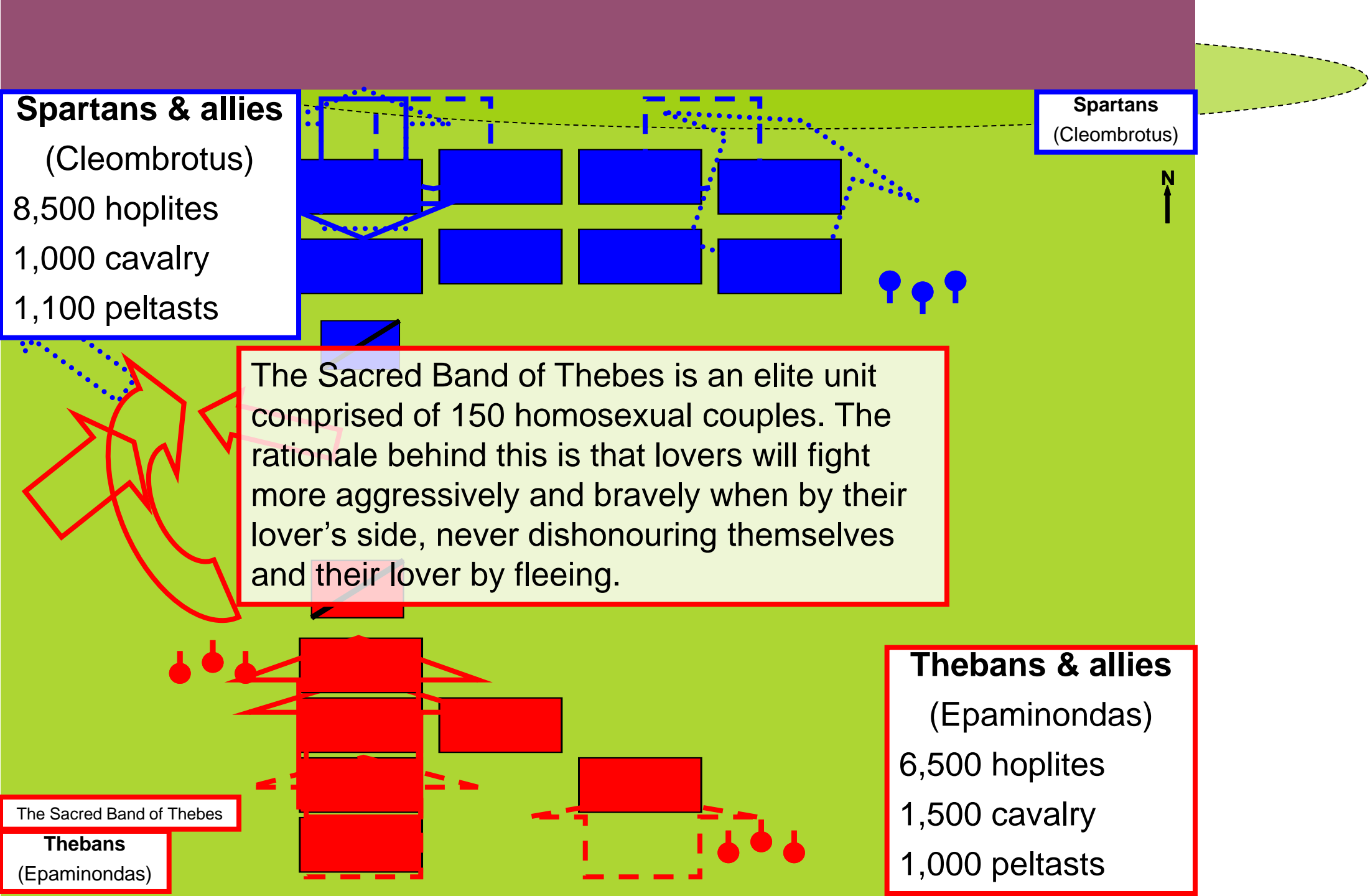
Spartans
(Cleombrotus)

The Sacred Band of Thebes is an elite unit comprised of 150 homosexual couples. The rationale behind this is that lovers will fight more aggressively and bravely when by their lover's side, never dishonouring themselves and their lover by fleeing.

The Sacred Band of Thebes
Thebans
(Epaminondas)

Thebans & allies
(Epaminondas)
6,500 hoplites
1,500 cavalry
1,000 peltasts

Následky bitvy u Leukter

- Sparta definitivně přišla o svou pozici hegemona v Řecku
- spojenci opustili Peloponéský spolek a postavili se proti Spartě (Tegea)
- osvobození Messénie a heilótů

2b) První útok na Spartu

- v době Leukter – gymnopaidie
 - poslové přinesli info o bitvě
 - ukázka Plut., Ages. (102)
 - díky AG. nevyžita *atimie*
- EP. následně vpadl se 70 000 muži do Lakedaimónu
 - 40 000 těžkooděnců, zbytek chtěl jen loupit
 - Sp. mohla postavit na odpor jen několik 100 mužů + propuštěnce, heilóty a nějaké spojence
 - nepřátelé zde poprvé po 600 letech od příchodu Dóru
 - EP. vojsko zde loupilo, aniž by se jim kdo postavil – AG. věděl, že by šlo o jasnou sebevraždu
 - AG. obsadil střed města a nejdůležitější opěrné body (hradby)
- 2 povstání
- docházelo k mnohým dezercím *heilótů a perioiků*
- AG. tehdy Spartu zachránil
 - zákazem přemohl vrozené spartské vášně a ctižádost
- osvobození Messénie
- moc Sparty už však nebylo možné obnovit

2c) Druhý útok na Spartu

- EP. málem napadl Sp. nechráněnu, ale AG. se s vojskem vrátil včas
- **boje ve Spartě**
- nezbývalo nic jiné než bojovat se zoufalou statečností – *andreia*
- AG. (hodně nad 60 let), bojoval s neuvěřitelnou udatností

ARISTEIA

- **Isadas**

- *„Foibidův syn Isadas poskytl nejen svým spoluobčanům, ale myslím i nepřátelům krásnou a obdivuhodnou podívanou. Vynikal tělesnou krásou i silou, byl ve věku, kdy chlapci dospívají v muže (18 či 19 let) a jsou v nejlepším rozkvětu. Právě si natíral tělo olejem, a tak vyběhl z otcova domu bez šatu i bez ochranné zbroje, v jedné ruce držel oštěp, v druhé meč a hnal se středem bojujících, vrhl se mezi nepřátele, a koho potkal, toho zasáhl a zabil. Sám nebyl nikým zraněn, buď že ho pro jeho statečnost chránil bůh, nebo připadal nepřátelům jako nějaká vyšší a mocnější, nadlidská bytost“ (Plut., Ages.)*
- věnec a pokuta

- **x**

- **Archidámos**

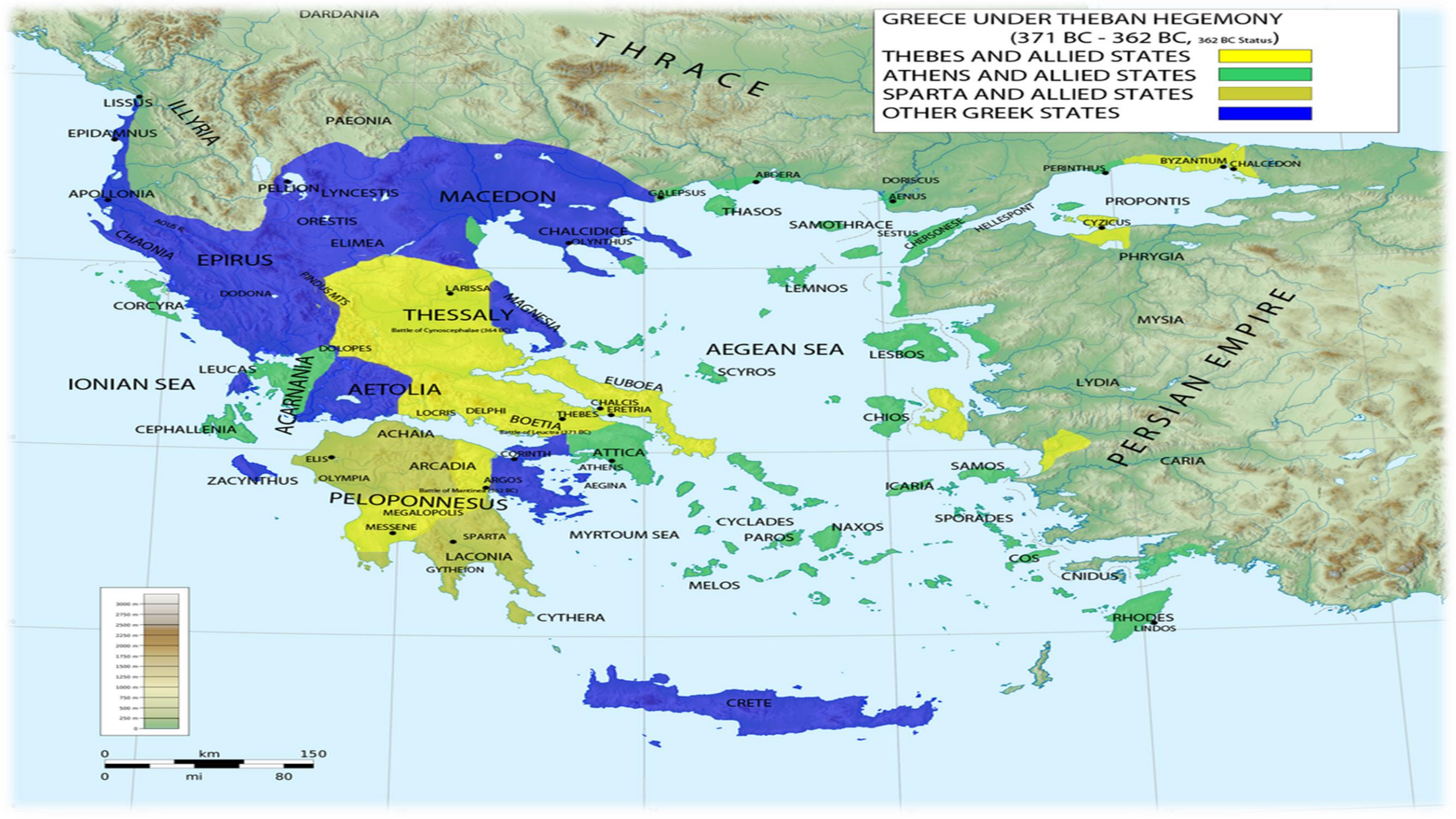
- *„který znamenitě bojoval, vyzbrojen silou duševní i tělesnou hbitostí, rychle přebíhal úzkými uličkami města na místa, kde zuřila nejprudší bitva, a všude se svým malým oddílem odrážel nepřátele“ (Plut., Ages.)*
- bojoval s oddílem dle *aristia* tehdejší *promachoi*

2d) Bitva u Mantineie

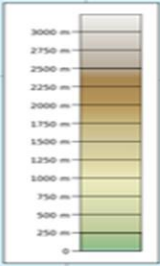
- 362 BC
- několik dní proběhla po útoku na Spartu **bitva u Mantineie**
- padl Epameinóndas
 - Sparťan **Antikratés**
 - s potomky ve Sp. poté nazývání **Machairióny**
 - podle meče *machaira*, kterým zabil EP.
 - tento zde získal **aristeia** a mnoho jiných poct a vyznamenání
 - jeho rod byl též zproštěn daní

GREECE UNDER THEBAN HEGEMONY
 (371 BC - 362 BC, 362 BC Status)

THEBES AND ALLIED STATES
 ATHENS AND ALLIED STATES
 SPARTA AND ALLIED STATES
 OTHER GREEK STATES

2e) Konec thébské hegemonie

- Pelopidás umřel roku 364 př. n. l. během bitvy u Kynoskefal v Thesálii
- Epameinóndás padl v bitvě u Mantineje roku 362 př. n. l.
- Po vítězství Makedonců ve třetí svaté válce roku 346 př. n. l. skončila hegemonie Théb

- Všechny tři konflikty jen vyčerpaly lidské i materiální zdroje řeckých *poleis*, takže se staly snadnou kořistí budoucího Makedonského království
- Athénám, Spartě a Thébám se nepodařilo získat a udržet roli hegemona na jihu Balkánského poloostrova
- Perská říše se snažila o oslabení řeckých států, ale nepřímo si přivodila svůj pád